

Column David Huijzer: Grachtengordelleed

25-08-2011 14:34

De boekhandelsketen Selexyz zat (of zit) in zwaar weer. Dat moet een duidelijk signaal zijn: dit is een grote boekhandelsketen waarvan monumenten als Scheltema, Donner en Broese Kemink deel uitmaken. En zij zijn niet de enige boekhandels die het moeilijk hebben. De crisis in het vak wordt ook buiten het vak opgemerkt: kranten als de Volkskrant wijden er grote artikelen aan en ook de actualiteitenrubrieken op tv en radio hebben aandacht voor de moeilijkheden in het boekenvak.

En wat doet het boekenvak, behalve zich zorgen maken over de plaats waar uitgeverijen gevestigd moeten zijn? Men zwengelt her en der de discussie over het nut en de noodzaak van de vaste boekenprijs maar weer eens aan, men wijst naar Bol.com en reorganiseert wat in het personeelsbestand. Maar is er nu een discussie over de brandhaard of probeert men slechts te blussen in de hoop dat de schade beperkt kan blijven?

Het boekenvak (de uitgevers van fictie en non-fictie en de boekhandel) ervaart nu wat de ontwikkelingen in techniek en consumentengedrag betekenen. De meeste andere uitgevers hebben die ervaringen inmiddels als een paar jaar achter de rug en hebben zich (dat mogen we tenminste hopen) aangepast aan een wereld in transitie. Misschien scheelde het wel dat voor veel van deze uitgevers de vaste boekenprijs en de soms verstikkende en incestueuze verhouding met de boekhandel niet tot hun werkelijkheid behoorde. Want ik krijg toch sterk het gevoel dat de traditionele partijen in het boekenvak elkaar - misschien wel zonder het te beseffen - in een wurggreep houden die innovatie en flexibiliteit niet ten goede komt.

De wake-up-call die nu hard en duidelijk heeft geklonken, moet dan ook zorgen dat iedereen bij de les is. De nieuwe media, het veranderend gedrag van consumenten en de contentrevolutie gaan ook niet aan het boekenvak voorbij. Vrij lang heeft men gedacht dat het allemaal niet zo'n vaart zou lopen, maar inmiddels is wel duidelijk dat dit een illusie is. En nog zijn er mensen in het vak die bijvoorbeeld de ontwikkeling van digitaal lezen (e-books en dergelijke) afdoen als marginaal ten opzichte van de positie die het papieren boek heeft. Zij zouden er beter aan doen het digitale lezen ruimhartig te omarmen. De brand is wel degelijk uitslaand. Misschien zou het daarom wel goed zijn als alle literaire uitgeverijen zouden verhuizen van de grachtengordel naar de echte wereld...

(Hoofdreactionele column InCT 4 augustus 2011: David Huijzer).

David Huijzer